خبرها

کناره‌گیری آلکاتل و اریکسون از ایرانسل

ایسنا: سخنگوی نوکیا در ایران گفت: آلکاتل و اریکسون از همکاری با ایرانسل انصراف داده‌اند و در حال حاضر نوکیا همراه با پیمانکار داخلی خود - شرکت تکفام - برنده مناقصه ایرانسل در ناحیه یک و سه شده است. کاظم رهبر با بیان این مطلب همچنین درباره اخباری مبنی بر تاثیر مذاکرات هسته‌ای ایران با اروپا بر روی قرارداد ایرانسل و نوکیا و منعقد نشدن این قرارداد تا زمان مشخص شدن نتیجه این مذاکرات اظهار داشت: چنین چیزی صحت ندارد و در حال انعقاد قرارداد با اپراتور دوم تلفن همراه هستیم و منتظریم تا بستر قانونی آن نیز فراهم شود. او همچنین با رد شنیده‌هایی مبنی بر کناره‌گیری نوکیا از پروژه ایرانسل گفت: ما مصممیم که فعالیت خود را در ایران گسترش دهیم. رهبر ادامه داد: برای گسترش همکاری‌های خود با GCهای ایرانی با رعایت قانون استفاده از حداکثر توان داخلی نیز برنامه بلندمدتی داریم. اما مسعود پرویز - نماینده شرکت خدمات اریکسون در ایران - با بیان اینکه ما از مذاکرات با شرکت ایرانسل کناره‌گیری کرده بودیم، گفت: به‌تازگی شرکت ایرانسل از ما برای ادامه مذاکرات برای بستن قرارداد دوباره دعوت کرده و تصمیم داریم که در این مذاکرات شرکت کنیم. وی درباره علت این کناره‌گیری اریکسون از پروژه و بازگشت دوباره آن به مذاکرات، تصریح کرد: همیشه در جریان مذاکره میان فروشنده و خریدار، مشکلات خاصی به‌وجود می‌آید؛ و آنها شرایط را به گونه‌ای برای ما تعیین کرده بودند که توانایی ادامه کار را نداشتیم.

سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای نوسازی حرم امام رضا(ع)

ایرنا: معاون امور عمرانی استانداری خراسان رضوی اعلام کرد: با گذشت دو سال از اجرای طرح نوسازی و بازسازی بافت‌های قدیمی حرم امام رضا(ع)، بخش خصوصی تاکنون با ۳۰۰ میلیارد تومان سرمایه‌گذاری در احداث ۴۰۰هزار مترمربع بنا مشارکت می‌کند. «سیدمحمد پژمان» گفت: در محدوده بافت‌های فرسوده پیرامون حرم امام رضا(ع) در مجموع باید حدود ۳/۲ تا ۳/۵ میلیون مترمربع بنا احداث شود که در دو سال گذشته، یک هشتم آن انجام شده است. وی با بیان اینکه اجرای طرح‌های نوسازی و بازسازی بافت‌های قدیمی و فرسوده اطراف حرم مطهر امام رضا(ع) در دو سال گذشته طبق برنامه پیش رفته است، افزود: در صورت ادامه روند فعلی و تامین اعتبارات لازم، طرح طبق برنامه زمان‌بندی شده اجرا خواهد شد. به گفته وی برنامه نوسازی و بازسازی بافت قدیم پیرامون حرم امام رضا(ع) یک طرح ۱۲ ساله است که از سال ۸۳ شروع شده و تا سال ۹۴ ادامه خواهد یافت. وی ادامه داد: هرچند که نمی‌توان رقم دقیقی از کل هزینه اجرای طرح ارائه داد اما برآوردها حاکی است که ۸۰۰۰ میلیارد تومان سرمایه برای اجرای طرح مذکور در مدت ۱۲ سال نیاز است.

نانوایان در انتظار تصمیم شورای اقتصاد

مهر: رئیس انجمن صنفی نانوایان با اشاره به عدم مشکل این انجمن با وزارت بازرگانی برای افزایش قیمت نان گفت: نانوایان همچنان منتظر اعلام نظر شورای اقتصاد برای این موضوع هستند. یوسف احمدی گفت: شورای اقتصاد قرار بود که تکلیف قیمت و بنزین را در هفته گذشته مشخص کند اما این امر تاکنون محقق نشده است. وی با اشاره به توافقات این صنف با وزارت بازرگانی در مورد نان تصریح کرد: با وزارت بازرگانی در خصوص افزایش قیمت نان مشکلی نداریم.

تاثیر منفی وام‌های دولتی در بخش مسکن

ایسنا: سیاست‌های وزارت مسکن بیشتر از آن که سرمایه‌سالارانه باشد سیاست‌های پوپولیستی (عوام‌پسند) است. کامیار بیات ماکو دبیر اول سازمان نظام مهندسی گفت: اعطای وام‌های ۳ و ۱۰ میلیونی بیشتر در راستای جلب رضایت اقشار کم‌درآمد بوده است. او تعریف انبوه‌سازی در کشور را جعلی خواند و افزود: این تعریف در کشور سابقه نداشته است. در تعریف فعلی انبوه‌سازان نیز هر کس و هر شرکتی می‌گنجد و بساز و بفروش‌های سابق تنها با در اختیار گرفتن مدرک چند مهندس می‌توانستند انبوه‌ساز تلقی شوند. بیات ماکو بیان کرد: اما براساس مبارزات سازمان نظام مهندسی تعریف انبوه‌سازی در قالب فن سالاری و نه سرمایه سالاری گنجانده شد که در این راستا امکاناتی از سوی وزارت مسکن به انبوه‌سازان مانند زمین مشارکتی اختصاص یافت. بیات ماکو با اشاره به وجود ۱۰۰هزار واحد مسکونی خالی از سکنه در تهران بیان کرد: وجود این تعداد واحد خالی نشان‌دهنده این است که سازندگان واحدها تنها برای کسب سود اقدام به ساخت و ساز کرده‌اند و وام ۳ و ۱۰ میلیونی باعث شده است که وضعیت خرید و فروش و اجاره مسکن در وضعیت بدتری قرار بگیرد.

تولید شکر ارزان با حمایت دولت

مهر: دبیر انجمن صنفی کارخانه‌های قند کشور با اشاره به اعلام آمادگی کارخانجات قند و شکر برای کاهش مشکلات این صنعت، کاهش قیمت تمام شده تولید شکر را کلید حل مشکلات موجود در صنعت قند و شکر دانست. بهمن دانایی با استقبال از اظهارات وزیر بازرگانی مبنی بر کاهش قیمت تمام شده تولید شکر در کشور گفت: گفته‌های وزیر صنایع و معادن نشان‌دهنده دوران جدیدی در صنعت کشور است و بی‌شک در التزام با حمایت‌های وزارت صنایع و معادن از صنعت قند خواهد بود. وی با اشاره به اعلام آمادگی کارخانه‌های قند کشور برای همکاری در زمینه کاهش مشکلات صنعت قند و شکر افزود: کارخانه‌های قند و شکر که در هر زمان و به دلایل متعدد با عدم همراهی بخش‌های مختلف تصمیم‌گیری کشور مواجه بوده‌اند، هم‌اکنون برای هرگونه همکاری با دولت به منظور کاهش مشکلات موجود در صنعت قند و شکر آمادگی دارند. دانایی کاهش قیمت تمام شده تولید شکر را یکی از راهکارهای رفع مشکلات صنعت قند و شکر دانست و تصریح کرد: این در حالی است که آخرین تصمیمات دولت مبنی بر کاهش نرخ تعرفه واردات شکر خام و شکر سفید از سوی دولت موجی از نگرانی را در میان تولیدکنندگان این بخش ایجاد کرده است.

بانک یا موسسه اعتباری؟

ادامه از صفحه ۱۱

■ **به تکالیف بانک ها اشاره کردیم. اخیراً بحث کاهش سود تسهیلات بانکی را داشتیم. نظر شما راجع به این کاهش چه بود؟**

تفکری که راجع به مسائل بانکی ایران وجود دارد و متاسفانه تفکر دوسویی است- یعنی تفکر دو دیدگاه متفاوت در خصوص نظام بانکی- هر دو دارای خطا هستند. در واقع دو دیدگاه متقابل هر دو دارای خطای روش‌شناسی هستند. در بانکداری بدون ربا- به ویژه بخش مشارکتی- اصولاً صحبت از پایین آوردن نرخ سود غلط است. در بانکداری بدون ربا نرخ سود متغیر است. در فعالیتی بسته به زمان ممکن است فعالیتی سود کمتر یا بیشتر داشته باشد، پس از قبل نمی‌شود سود را پیش‌بینی کرد. پس هر صحبتی از پایین آوردن سود بانکی همان‌قدر غلط است که صحبت از بالا بردن سود بانکی. این خطایی است که برخی تکرار می‌کنند. خطای دیگر خطایی است که قائلین به ضرورت مقایسه نرخ سود با نرخ تورم دچار آن هستند. از جمله رئیس کل بانک مرکزی در مجلس هم دچار این خطا شد. می‌گویند چون نرخ بهره از نرخ تورم بالاتر است باید نرخ سود از نرخ تورم بالاتر باشد و تا زمانی که نرخ تورم پایین نیاید، نرخ سود هم نمی‌تواند پایین بیاید. کسی که الفبای اقتصاد را خوانده می‌داند که سود با بهره فرق دارد. اگر در کشورهای مختلف نرخ بهره از نرخ تورم بالاتر است نمی‌توان نتیجه گرفت که نرخ سود هم باید از نرخ تورم بالاتر باشد.

سود بازده سرمایه است. پول با سرمایه فرق دارد و بهره با سود. به این مسئله بی‌توجهی شده و هر دو گروه دچار خطای متدولوژیک شدند. من شخصاً معتقدم که نرخ سود بانکی باید متغیر باشد. این در فضایی است که بهره وجود ندارد. بهره، سود نیست. بهره یکی از اجزای هزینه است. در بانکداری چون بهره در درون هزینه وارد نمی‌شود در شرایط مساوی سود بالاتر از نظام‌های ربوی خواهد بود. این سود به نسبت سرمایه باید تقسیم شود. نرخ اگر بالا باشد یا پایین برای صاحب سرمایه است.

■ **یعنی بانک باید حداقل سود بانکی داشته باشد که طرح را براساس آن بپذیرد و مابقی را به سود پروژه منوط کند؟**

اینکه فرمودید، یک باید سیاستگزاری است. یک مصلحت‌سنجی بانکی است که خاطر آن جمع شود مردم پول خود را به بانک می‌سپرند. ما باید به سمتی برویم که مردم روی حداقل سود بانکی هم حساب نکنند. مردم وقتی پول را در بانک می‌گذارند باید یاد بگیرند که سرمایه‌گذاری کردند.

در سرمایه‌گذاری آخر ماه سود نمی‌دهند، بهره آخر ماه داده می‌شود. ممکن است پروژه ۳ تا ۶ ماه طول بکشد. در این مدت بازدهی وجود ندارد. وقتی سرمایه‌گذاری به ثمر رسید، سود را حساب می‌کنند و سهم سرمایه‌گذار را می‌دهند. نکته‌ای وجود دارد. فردی که ۳ تا ۶ ماه سود نگرفته است، در پروژه‌ای که وارد شده، مالک است. یعنی هم سود می‌گیرد و هم به نسبت سرمایه مالکیت دارد.

دوستانی که می‌گویند باید نرخ سود را با تورم سنجید عنایت نمی‌کنند که سود مابه‌التفاوت درآمد از هزینه است. در دوران تورمی، کالایی که تولید می‌کنیم، به قیمت بالاتر می‌فروشیم. قیمت هزینه‌ها هم بیشتر است.

قیمت بالای محصول منهای هزینه‌ها می‌شود سود. در دوره تورمی این سود انباشته و متورم است. این سود تورم را در خود گرفته است. از همه مهم‌تر کسی که پول را تبدیل به سرمایه کرده است، در پروژه سهامدار است.

■ **کسی که سپرده‌ای نزد بانک می‌گذارد نمی‌داند که قرار است بانک با این پول وارد کدام پروژه شود. بنابراین سپرده‌گذار نمی‌تواند منتظر سوددهی شود. احتمالاً ابتدا باید سود علی‌الحسابی به سپرده‌گذار اعلام شود.**

بله، البته می‌شود پروژه‌ها را هم به سپرده‌گذار اعلام کرد. من فرمایش شما را قبول دارم. باید سود علی‌الحساب اعلام شود نه سود حداقل. باید بانک به روشی علمی تخمین بزند و حدود سود را اعلام کند و بعد از به ثمر رسیدن، سود را معین کند. ما در عقود مشارکتی، در ایران، بازار پول نداریم. بانک بازار سرمایه و موسسه سرمایه‌گذاری است. نباید اسم آن را بانک بگذاریم.

■ **پس معتقدید موسسات سرمایه‌گذاری تحت عنوان بانک در ایران فعالیت می‌کنند؟**

می‌توانیم بگوییم بانک، جایی است که در آن حساب جاری باز شود و در عملیات بانکی مثل فرستادن پول صورت گیرد. بخشی که مشارکت در پروژه می‌کند، کار بانک نیست. آن بخش بانک بازار سرمایه است. در نظام بانکی بدون ربا وام مطرح نیست بلکه مشارکت مطرح است. در وام بهره می‌دهند و در مشارکت سود.

■ **الان بانک که سپرده‌گذاران متعدد دارد، باید سود مشخصی از سبد پروژه‌ها حساب کند. به این صورت سود بانک‌های مختلف، متفاوت می‌شود.**

دقیقاً. این از ویژگی‌های خوب بانکداری بدون ربا است. مردم پولشان را در بانک‌هایی قرار می‌دهند که به دلیل تلاش برای افزایش بهره‌وری و انتخاب پروژه پربازده‌تر، سود بیشتر می‌دهند. اینکه شورای پول و اعتبار عدد ثابت سود برای بانک‌ها تعیین می‌کند، خطا است. بانک باید سعی کند پروژه سودآور با هزینه کمتر انجام دهد که سود سپرده‌گذار بیشتر شود. اگر این‌طور باشد رقابت با بانک خصوصی هم معنا پیدا می‌کند.

من معتقد نیستم بانک خصوصی باید درصد بالاتری داشته باشد. بانک خصوصی هم باید برای اجرای بانکداری بدون ربا تلاش کند. اگر بانک خصوصی بهره‌وری بالاتر دارد می‌تواند سود بیشتر بدهد و مردم بیشتر به سوی آن می‌روند، حق بانک‌های خصوصی است. شرط اساسی این است که واقعاً در بانک‌ها سرمایه‌گذاری شود. سرمایه یعنی ماشین‌آلات، ابنیه، ساختمان و موجودی انبار. در بازار حقیقی کالا باید عرضه صورت بگیرد. به این ترتیب، تورم هم پایین می‌آید. نظام بانکداری بدون ربا مظلوم واقع شده است.

■ **فکر نمی‌کنید، در این صورت بانک‌ها وارد پروژه‌هایی چون پروژه‌های کشاورزی نمی‌شوند مگر با تکلیف دولت؟**

ممکن است این اتفاق بیفتد. باید برای آن فکری کرد.

■ **پس در نهایت با اقدام اخیر شورای پول و اعتبار مبنی بر تکلیف سود - حتی به بانک‌های خصوصی- موافق نیستید.**

من معتقدم بانکداری بدون ربا در عقود مشارکتی باید نرخ متغیر داشته باشد چه برای دولتی و چه خصوصی. در مورد قراردادهایی چون فروش نسیه می‌شود عدد ثابت داشت. در قانونی هم که در مجلس گذشت نوشته شد که باید تلاش کنیم نرخ ثابت نباشد.

■ **در ماه‌های سپری شده از دولت نهم، بخشی از وعده‌هایی که در سفرهای استانی داده می‌شود به صورت تسهیلات بانکی است که عملاً به بانک تکلیف شده است. این درحالی است که حکم برنامه چهارم بوده که تسهیلات تکلیفی باید هر سال کاهش یابد و تا پایان برنامه به صفر برسد.**

برآوردی نیست که چقدر تسهیلات وعده داده شده است. این بحث با ماهیت تسهیلات تکلیفی فرق دارد. در تسهیلات تکلیفی مجلس می‌گوید، فلان مقدار پول صرف پروژه‌های ثابت شود. در برخی موارد هم پروژه مطرح نیست، قرضی کوتاه‌مدت است مثلاً برای خرید گندم. یعنی دولت می‌گوید تسهیلات را از نظر نوع پروژه‌ها ساماندهی می‌کنم. در واقع بازآرایش تخصیصی منابع بانکی به نوع پروژه‌ها است. اگر دولت بگوید صرف نظر از توجیه فنی و اقتصادی باید به پروژه‌های ارزان‌قیمت یا زودبازده، تسهیلات داده شود، خلاف قانون است. اما اگر دولت با سیاستگزاری جهت‌دهی کند، تکلیف نکرده است. الان یک سوم منابع قابل سپرده‌گذاری باید برای پروژه‌های زودبازده باشد، اما بانک‌ها بسیاری از این مبالغ را نپرداختند چون توجیه فنی و اقتصادی این طرح‌ها را نپذیرفتند یا طرح وثیقه نداشته است. البته از ابعاد مثبت بانکداری بدون ربا این است که نباید طلب وثیقه کنند. چون سپرده‌گذار با بانک شریک می‌شود و یک شریک نمی‌تواند از شریک دیگر وثیقه طلب کند.

■ **برگردیم به تسهیلات وعده داده شده.**

بله، در هر حال این پول وارد اقتصاد کشور می‌شود اما با سیاستگزاری دولت. یعنی دولت تسهیلات را به سمت تامین مالی پروژه‌های ارزان قیمت‌تر و زودبازده‌تر برده است. توجیه فنی و اقتصادی و وثیقه هم برای بانک الزامی است. در برخی شهرستان‌ها بانک با بسیاری از طرح‌ها موافقت نکرده است.

■ **آیا این‌طور نیست که بگویند مثلاً یک میلیارد دلار برای کشاورزی فلان استان و اجباری در پرداخت آن باشد؟**

ببینید در اینکه این تسهیلات اختصاص می‌یابد به کشاورزی یا صنعت یک استان یا از حساب ذخیره سهم بخش خصوصی مشخص می‌شود، شکی نیست اما دادن تسهیلات به سرمایه‌گذار مشروط است و در مورد آن احساس تکلیفی بودن ندارم.

■ **در قالب سفرهای استانی بحث بودجه عمرانی هم مطرح شده. در بودجه ۸۵ اعتبارات توسعه استانی دیده شد که قرار بود توسط شورای عالی توسعه استان تخصیص داده شود. ظاهراً فعلاً این تخصیص متوقف شده تا در قالب سفر رئیس‌جمهور به هر استان تخصیص داده شود. مجلس با این رفتار مخالف بود چون استان‌هایی که در پایان فهرست سفرها قرار می‌گیرند خیلی دیر از این بودجه‌ها برخوردار می‌شوند.**

در فروردین‌ماه جلساتی در این زمینه برگزار شد. در لایحه بودجه اعتبار توسعه استانی منوط به مداخله سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی از تهران شده بود. سهم هر استان مشخص بود اما خرج آن را سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تعیین می‌کرد. به نظر می‌رسید که این بودجه در رابطه با سفرهای استانی است. مجلس این رابطه را به‌هم زد. از این به هم زدن، درس خوبی نصیب مجلس شد. مقرر شد توزیع اعتبارات در استان‌های کشور، توسط شورای برنامه‌ریزی استان صورت گیرد. عبرتی که گرفتیم این بود که وقتی پول مطابق شاخص‌های سازمان مدیریت انجام شد، استان‌های برخوردار سهم‌شان خیلی بیشتر از سهمی شد که دولت پیشنهاد داده بود. گویا شاخص‌های سازمان مدیریت طوری است که به برخورداران بیشتر توجه می‌کند. در استان سمنان اعتبارات ۲۷ میلیارد تومان پیشنهاد شده بود بعداً به ۱۲/۳ میلیارد تومان رسید. اما در استان تهران، فارس و گیلان این ارقام بیشتر شد.

■ **پس مشخص شد شاخص‌های توزیع استانی خیلی مناسب نیستند؟**

به نظر می‌رسد این طور باشد.

■ **توزیع این اعتبارات چطور شد؟ آیا طبق دستور محرمانه‌ای توزیع تا سفرهای استانی متوقف شد؟**

اطلاع زیادی ندارم اما شنیدم که نمایندگان می‌گویند تصمیم‌گیری در این زمینه به لحاظ زمانی عقب است.

■ **یعنی تخصیص‌ها شروع نشده است؟**

من این‌طور شنیدم.

■ **یکی از مشکلات سفرهای استانی در سال گذشته این بود که استان‌هایی که به آنها سفر شد، تخصیص صد درصدی بودجه عمرانی داشتند. اما در مورد استان‌هایی که سفر استانی صورت نگرفت، تخصیص بودجه عمرانی ۶۰ درصد بود.**

ممکن است که این مشکل ادامه نیابد. فرق سال ۸۴ با سال ۸۵ این بود که دولت از شهریور ۸۴ شروع کرد. بنابراین امکانات ویژه سفر در اختیار نداشت. ناگزیر سفرها از محل کاهش اعتبارات سایر دستگاه‌ها یا استان‌ها انجام می‌شد. لابد برای دولت اجتناب‌ناپذیر بوده است. البته حداکثر در سقف بودجه تخصیص‌ها صورت گرفت. سال ۸۵، ۹۰۰ میلیارد تومان اعتبار برای این کار در نظر گرفتند و نیاز نیست تخصیص استان دیگری کم شود. تنها نکته‌ای که ممکن است پیش بیاید این است که تخصیصی در زمان سفر باشد. دولت نمی‌تواند در یک سال به تمام استان‌ها سفر کند. قطعاً طبق برنامه به برخی استان‌ها سفر می‌کند و دلیلی ندارد، تخصیص استان‌هایی که رئیس‌جمهور به آنجا نرفته معطل شود.

ادامه دارد

ادامه از صفحه ۱۳

تعلل سازمان بورس در اجرای قانون جدید بازار سرمایه نیز سبب شده تا روند اصلاح ساختار بازار سرمایه ایران به کندی صورت گیرد. با وجود گذشت هفت ماه از تصویب نهایی این قانون در آذرماه گذشته هنوز مراحل اجرایی آن به پایان نرسیده است. در حالی که نماد معاملاتی بیش از ۵۰ درصد شرکت‌های عضو بورس تهران متوقف است، شاخص کل بورس تهران همچنان در محدوده ۹ هزار و ششصد واحد قرار دارد. طی یک سال گذشته شاخص کل بورس تهران بیش از ۲۹۱۵ واحد معادل ۲۳ درصد کاهش یافت. بر این اساس حدود ۸ هزار میلیارد تومان از ارزش سرمایه‌های موجود در بازار سهام کاسته شد و بر این اساس به طور متوسط ۲ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان از ارزش سهام فعالان بورس تهران کاسته شد.

در این مدت سهامداران بورس تهران به طور متوسط ۱۴ درصد زیان کردند. همچنین قیمت سهام شرکت‌های صنعتی عضو بورس تهران ۲۰ درصد تنزل کرد و بهای سهام شرکت‌های سرمایه‌گذاری و بانک‌های خصوصی بیش از ۴۴ درصد کاهش یافت. با این وجود کارشناسان حامی رئیس جمهوری معتقدند این افت که متاثر از عوامل ساختاری بازار سرمایه است با اصلاح ساختار بورس تهران در چارچوب اجرای قانون جدید بازار سرمایه جای خود را به رونق پایدار خواهد داد.

■ **ابهام در رشد سرمایه‌گذاری خارجی**

با پیروزی محمود احمدی‌نژاد در انتخابات ریاست‌جمهوری، برخی کارشناسان اقتصادی حامی او لزوم ادامه جذب سرمایه‌های خارجی را در اقتصاد ایران زیر سئوال بردند. این طیف از کارشناسان که دارای نگاه درون‌گرای اقتصادی بودند، تخصیص بهینه سرمایه‌های داخلی را برای توسعه اقتصادی کافی می‌دانستند. با این وجود داوود دانش‌جعفری، وزیر امور اقتصادی و دارایی، در شرایطی که بنا بر تحلیل اقتصاددانان لیبرال، تغییر مشی ایران در مذاکرات هسته‌ای و اداره اقتصادی کشور موجب کاهش اقبال سرمایه‌گذاران خارجی برای حضور در ایران شده بود، به حمایت از جذب سرمایه‌گذاری خارجی پرداخت. دانش جعفری در اولین گفت‌وگوی مطبوعاتی خود، سرمایه‌گذاری خارجی را فراتر از جذب منابع مالی به لحاظ کمک به ورود تکنولوژی روز به ایران و افزایش تعامل اقتصاد ایران با اقتصاد جهانی ضروری دانست. در همین حال او به شرق گفت: «تا پایان ۱۰ ماهه سال ۸۴ بیش از ۸۵۰ میلیون دلار سرمایه خارجی پس از عقد قرارداد وارد کشور شده و در فعالیت‌های مختلف صنعتی جذب شده است.» او همچنین پیش‌بینی کرد تا پایان سال گذشته این رقم به یک میلیارد دلار برسد. دو هفته پیش نیز محمد خزایی رئیس سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های فنی و اقتصادی ایران با حضور در نشست اتاق بازرگانی ایران و چین از ادامه روند صعودی جذب سرمایه‌های خارجی در اقتصاد ایران سخن گفت. البته به آمار خاصی در این زمینه اشاره نکرد تا کارشناسان منتقد دولت بر افزایش ریسک سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران تاکید کنند، چرا که مطابق پیش‌بینی دولت محمد خاتمی تا پایان سال ۸۴ جذب سرمایه‌گذاری خارجی به ۲/۵ میلیارد دلار می‌رسید. آنها رشد ۱/۵ درصدی نرخ بیکاری را شاهدی بر ادعای خود مبنی بر افت سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران عنوان کردند. البته آنها تعیین دستمزدهای دوگانه برای کارگران ثابت و قراردادی از سوی وزارت کار و امور اجتماعی را نیز بر کاهش انگیزه استفاده از نیروی کار توسط کارفرمایان دخیل می‌دانند. هر چند این دوگانگی هفته گذشته از سوی وزارت کار و امور اجتماعی لغو شد ولی به گمان کارشناسان منتقد آثار افزایش ۴۳ درصدی دستمزد کارگران قراردادی نسبت به رشد ۲۰ درصدی دستمزد کارگران رسمی تا پیش از سالگرد انتخابات ریاست جمهوری تاثیرات خود را بر مناسبات بازار کار به جای گذاشته است. از سوی دیگر تحلیلگران حامی دولت اتخاذ این سیاست را در جهت هدایت کارفرمایان به سمت کاهش کارگران قراردادی ارزیابی می‌کنند.

■ **روند کند خصوصی‌سازی**

در شرایطی که بر پایه قانون بودجه سال ۸۴، دولت موظف شده بود برای تامین درآمدهای در نظر گرفته شده در این قانون، ۳هزار میلیارد تومان از سهام شرکت‌های دولتی را به بخش خصوصی واگذار کند اما عملکرد سال گذشته سازمان خصوصی حاکی از تحقق ۸۰ میلیارد تومانی این درآمد است. این درآمد در سال جاری و منتهی به سوم تیرماه به گواه تازه‌ترین گزارش سازمان خصوصی‌سازی به واسطه واگذاری سهام ۱۶ شرکت دولتی از طریق بورس و مزایده تنها ۱/۱ میلیارد تومان است. هر چند این حجم از واگذاری‌ها به معنی تحمیل کسری بودجه ۲۹۲۰ میلیارد تومانی از سال گذشته از محل درآمد پیش‌بینی شده برای خصوصی‌سازی بود ولی دولت توانست با افزایش برداشت از حساب ذخیره ارزی به زیان کاهش سرمایه‌گذاری بخش خصوصی جبران کند. در همین حال کارشناسان حامی دولت بر این باور تکیه می‌کنند که با قطع رابطه درآمدی خصوصی‌سازی با قانون بودجه سال جاری یکی از آفت‌های خصوصی‌سازی از میان رفته است. چرا که نگاه درآمدی به واگذاری سهام شرکت‌های دولتی در سال‌های گذشته همواره یکی از عوامل اخلال در روند اجرای کارآمد خصوصی‌سازی در ایران تلقی می‌شد. همچنین دولت مدعی است در این مدت توانسته با واگذاری ۳۷۰ میلیارد تومان از سهام شرکت‌های دولتی به اقشار کم‌درآمد در قالب طرح سهام عدالت عمومی‌سازی سیاست خصوصی‌سازی را تحقق بخشد. اما منتقدان این طرح معتقدند تجربه شکست‌خورده واگذاری عمومی سهام در سایر کشورها اعم از بلوک شرق نشانگر انحراف مسیر اجرای سیاست خصوصی‌سازی در ایران است. در مقابل مجریان طرح بر این امر تاکید دارند که طرح سهام عدالت با رفع نقایص الگوهای خارجی آن تدوین شده و به مرحله اجرا درآمده و متضمن توسعه بازار سرمایه و فرهنگ سهامداری در ایران خواهد بود. با این وجود صاحب‌نظران اقتصاد لیبرالی و نهادگرایی ملی توقف روند توسعه بخش خصوصی در اقتصاد ایران را با نگرانی دنبال می‌کنند چرا که طی یک سال گذشته محمود احمدی‌نژاد بارها واگذاری شرکت‌های دولتی به بخش خصوصی از طریق مزایده را مورد انتقاد قرار داده و غیرشفاف قلمداد کرده و خواهان تجدیدنظر در این روند شده است. کارشناسان منتقد از این مسئله نگران هستند که اختلاف‌های به وجود آمده بر سر گزارش‌های حسابرسی شرکت‌های واگذار شده و نه شیوه قیمت‌گذاری و واگذاری به توقف روند اصلاح ساختار اقتصاد ایران که مستلزم کاهش حجم تصدی‌گری دولت و توسعه بخش خصوصی است، بینجامد. چرا که در دو سال پایانی دولت دوم محمد خاتمی به ترتیب سالانه ۹۷۰ و ۶۷۰ میلیارد تومان از سهام شرکت‌های دولتی به بخش غیردولتی واگذار شده بود. توقف روند تصویب لایحه خصوصی‌سازی تدوین شده در دولت محمد خاتمی که تلاشی بود برای قانونمند کردن هرچه بیشتر واگذاری سهام شرکت‌های دولتی بر این نگرانی‌ها افزوده است.

مدل	کمترین قیمت	تیرماه ۸۴	تیرماه ۸۵
نوکیا ۶۶۷۰	۲۵۰هزار تومان	۳۵۰هزا تومان	۳۱۰هزار تومان
نوکیا ۲۶۰۰	۶۳هزار تومان	۸۴ هزار تومان	۶۸هزارتومان
سامسونگ D500	۲۴۰هزار تومان	۳۵۰هزار تومان	۲۶۰هزار تومان

■ **کاهش درآمدهای مالیاتی**

مطابق اظهارنظر سازمان امور مالیاتی درآمدهای مالیاتی دولت در سال گذشته معادل بیش از ۹۰ درصد مقرری قانون بودجه محقق شده است. بر پایه قانون بودجه سال جاری ۱۶۳هزار میلیارد ریال درآمد مالیاتی برای دولت در سال ۱۳۸۵ در نظر گرفته شده است که در مقایسه با سال گذشته نزدیک به ۲۵ درصد افزایش خواهد یافت. با این وجود کارشناسان منتقد دولت معتقدند، به دلیل رکود حاکم بر بازارهای اقتصاد ایران تحقق این رقم غیرممکن خواهد بود. همچنین در شرایطی نرخ سود تسهیلات بانکی کاهش یافته، با افت درآمد سیستم بانکی، نزول درآمد مالیاتی ناشی از عملکرد بازار پول بر ابعاد این عدم تحقق درآمدها خواهد افزود. از سوی دیگر دولت بر این باور است که با توافق حاصل شده با اصناف و بازاریان برای اخذ مالیات بهانه‌های رایج برای پرداخت کمتر مالیات از میان رفته و افزایش درآمد مالیاتی ناشی از رونق بخش صنعت به دلیل رونق ناشی از کاهش نرخ سود تسهیلات بانکی، افت درآمد مالیاتی بانک‌ها را در صورت عدم کاهش هزینه‌های بازار پول جبران خواهد کرد. با این وجود به دلیل پایان نیافتن فصل خوداظهاری مالیاتی که تیرماه هر سال است هنوز آماری در مورد میزان تحقق درآمدهای مالیاتی دولت منتشر نشده است.

■ **بانک‌های خصوصی در آستانه ورشکستگی**

بانک‌ها طی یک سال گذشته و با آغاز کار دولت نهم با تهدیدهایی در فعالیت خود مواجه بودند. در همان آغازین روزهای تشکیل دولت جدید، رئیس‌جمهور طی یک سخنرانی از عملکرد برخی بانک‌های خصوصی انتقاد کرد و اعلام کرد آنها باید جواب بدهند که چگونه ظرف مدت کوتاهی توانسته‌اند سرمایه خود را به چند برابر برسانند. این سخنرانی احمدی‌نژاد اولین اثرات خود را بر افت قیمت سهام بانک‌های خصوصی بورس برجای گذاشت و بلافاصله بانک‌های خصوصی برای جلوگیری از افت شدید قیمت سهام خود خواستار توقف نماد معاملاتی‌شان در بورس شدند. هنوز چند ماهی از تبعات این سخنرانی، که موجب شد تا برخی نسبت به خروج سپرده‌های خود از بانک‌های خصوصی اقدام کنند، نگذشته بود که دولت به طور جدی بحث کاهش نرخ سود تسهیلات را مطرح کرد. موضوع کاهش نرخ سود تسهیلات بانکی از سال گذشته به طور جدی توسط نمایندگان مجلس و خود دولت به طور مجزا و توأمان مورد بررسی قرار گرفت و موافقت برخی از مدیران دولتی و حتی وزرای کابینه با این موضوع موجب شد در مرحله اول شورای پول و اعتبار در آخرین روزهای سال گذشته موضوع کاهش نرخ تسهیلات و سپرده‌های بانکی را به تصویب رساند. پس از تصمیم شورای پول و اعتبار، نمایندگان مجلس شورای اسلامی نیز در نخستین روزهای کاری سال جدید طرحی را تصویب کردند که براساس آن تا پایان سال ۸۸ بانک‌های کشور مکلف می‌شدند نرخ سود تسهیلات خود را تک‌رقمی کنند.

طرح دستوری کاهش نرخ سود که «طرح منطقی کردن نرخ سود تسهیلات بانکی» نام گرفت، نخستین بار حدود دو سال پیش در مجلس مطرح شده بود. با شروع مجلس هفتم که اصولگرایان اکثریت کرسی‌های آن را در اختیار گرفتند، موضوع تک‌رقمی کردن نرخ سود تسهیلات بانکی به عنوان نخستین طرح مهم اقتصادی از سوی چند نفر از نمایندگان مطرح شد و در دو سال گذشته طرح یاد شده در کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه و بودجه مجلس با حضور کارشناسان مالی و اقتصادی و نمایندگان سیستم بانکی بررسی شد که در این مدت شور اول این طرح در صحن علنی مجلس به تصویب رسید. براساس طرح اولیه، بانک‌ها موظف شده بودند تا پایان برنامه چهارم توسعه هر شش ماه یک درصد نرخ سود تسهیلات خود را کاهش دهند به نحوی که تا پایان سال ۸۸ این نرخ در تمام بانک‌های کشور تک‌رقمی شود. پس از تعطیلات نوروز ۸۵ این طرح در مجلس مطرح شد و پس از بررسی در صحن علنی، موضوع کاهش یک درصدی در بازه‌های زمانی شش ماهه از طرح یاد شده حذف شد و سرانجام این طرح به‌رغم مخالفت رئیس کل بانک مرکزی با کاهش نرخ سود تسهیلات با اکثریت آرا به تصویب رسید. آنچه در حال حاضر حائز اهمیت است، اجرای طرح کاهش نرخ سود تسهیلاتی است که شورای پول و اعتبار آن را به تصویب رسانده است. براساس مصوبه شورای پول و اعتبار که هم‌اکنون درخصوص بانک‌های خصوصی، دولتی و موسسات اعتباری اعمال می‌شود، نرخ سود تسهیلات بانک‌های دولتی ۱۴ درصد تعیین شده است و بانک‌های خصوصی و موسسات اعتباری نیز مکلف شدند نرخ سود تسهیلات اعطایی را حداکثر ۱۷ درصد تعیین کنند. در اولین واکنش به این تصمیم، بانک‌ها نرخ سود سپرده‌ها را کاهش دادند. کاهش نرخ سود سپرده‌ها موجب می‌شود که سود سپرده‌گذاری در بانک کاهش یافته و افراد برای کسب سود بیشتر به مشاغل خدماتی، واسطه‌گری، دلالی و... رو آورند که نتیجه آن جز افزایش قیمت‌ها نخواهد بود و بخشی از افزایش قیمت مسکن در سال جاری و رشد بهای سکه نتیجه اجرای همین سیاست است. از سوی دیگر کاهش نرخ سود تسهیلات بانکی موجب شده است تا بانک‌ها و به خصوص بانک‌های خصوصی اعطای وام‌ها و تسهیلات متنوع خود را بسیار محدود کرده به طوری که میزان تسهیلات پرداختی براساس آمار موجود در سه‌ماهه نخست سال جاری بیش از ۴۰ درصد در مقایسه با سه‌ماهه پایانی سال قبل کاهش یافته است. بانک‌ها با این استدلال که کاهش نرخ سود تسهیلات بانکی موجب کاهش درآمدهای مالی آنها خواهد شد، ترجیح می‌دهند برای بالا نگهداشتن سطح سود پرداختی به مشتریان خود، به جای فروش تسهیلات، خود اقدام به سرمایه‌گذاری کرده و تسهیلات خود را فقط به انواع خاصی از قراردادهای بانکی اختصاص دهند. در همین حال دولتمردان بارها اعلام کرده‌اند که بانک‌های کشور می